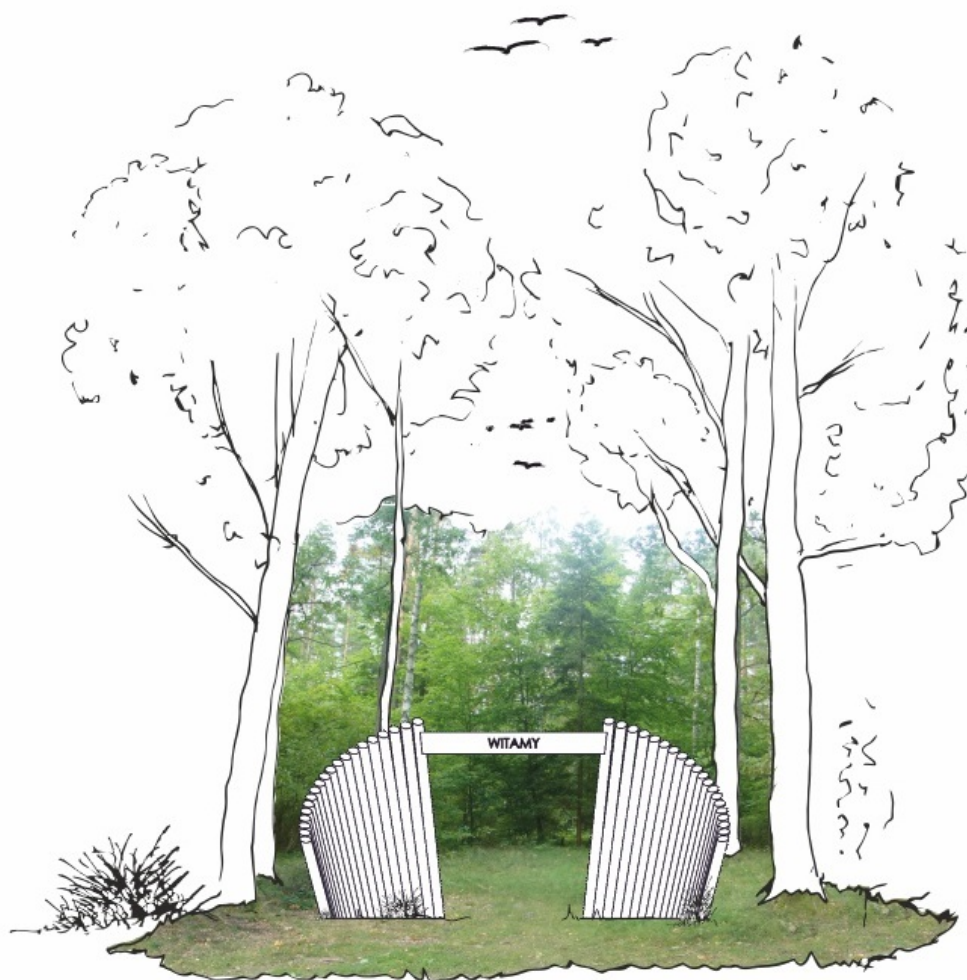

Budowa innowacyjnej **Małej Architektury**

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie”.

Projekt mający na celu rozwój turystyki i podniesienie jakości życia mieszkańców został zrealizowany
w ramach działania „Wdrażanie projektów współpracy” objętego PROW 2007 – 2013.

WSTĘP

„Budowa innowacyjnej małej infrastruktury turystycznej” to projekt zrealizowany przez lidera – Lokalną Grupę Działania Sandry Brdy oraz partnerów – Fundację Lokalna Grupa Działania Naszyjnik Północy, Fundację Partnerstwo Dorzecze Słupi, Lokalną Grupę Działania „Kaszubska Droga”, Lokalną Grupę Działania „Trzy Krajobrazy” oraz Lokalną Grupę Działania Wrzeciono.

Projekt polegał na budowie 83 obiektów małej infrastruktury turystycznej oraz budynku Centrum Partnerstwa Lokalnego w Krzyżu. Obiekty zostały zlokalizowane na terenie 31 gmin województwa pomorskiego, kujawsko-pomorskiego oraz wielkopolskiego.

Idea, która przyświecała realizacji projektu związana była z przekonaniem, że lokalna architektura powinna współgrać z krajobrazem, nawiązywać do niego oraz wspólnie się uzupełniać. Przeglądając się obiektom wybudowanym w ramach tego projektu zobaczycie Państwo nawiązanie właśnie do lokalnego krajobrazu – owalności występującej we florze, wertykalności lasów oraz pagórkowatości terenu. Zobaczycie inspiracje nawet najmniejszymi elementami naszego otoczenia, jak choćby igłami sosny. Mamy również nadzieję, że oprócz doznań estetycznych będziecie mogli Państwo czerpać radość z rzeczy najważniejszej: przyjemnego wypoczynku na łonie natury!

Grażyna Wera-Malatyńska - Prezes LGD Sandry Brdy
Sebastian Matthes - koordynator projektu

Budowa innowacyjnej Małej Architektury

AUTOR:

mgr URSZULA LIPSKA
Międzywydziałowe Środowiskowe Studia Doktoranckie
Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku
Wydział Architektury Wnętrz i Wzornictwa Przemysłowego

PROMOTORZY:

prof. ASP Remigiusz Grochal
Pracownia projektowania architektury wnętrz
prof. ASP Halina Kościukiewicz
I pracownia projektowania mebla

KIERUNEK: Architektura Wnętrz

WSPÓŁPRACA: mgr inż. Grzegorz Glaza

W ciągu ostatnich lat nacisk społeczeństwa na turystykę znacznie wzrósł – ludzie poszukują wypoczynku w otoczeniu pięknego krajobrazu kulturowego Polski, czego skutkiem jest zwiększone zapotrzebowanie na małą architekturę. Konieczne jest zwiększenie ilości obiektów turystycznych, wyznaczanie miejsc ich występowania, a także dbałość o stronę estetyczną urządzeń.

Jednakże, czy wystarczy, aby mała architektura była wyłącznie dobrze ułożona i funkcjonalna? Co z estetyką?

ZAŁOŻENIA

Dotychczas budowana mała architektura charakteryzowała się nawiązaniem do tradycyjnego budownictwa ludowego, lecz bez względu na region kulturowy, na jakim występowała. W wyniku, czego mała architektura budowana na terenie Polski stała się identyczna.

Wymienione obiekty nie nawiązywały bezpośrednio do swojego regionu etnograficznego, ukształtowania terenu, na jakim występowała, szaty roślinnej, która je otaczała, klimatu, ani materiałów, jakie były dostępne w sąsiedztwie.

Następstwem tego działania jest występowanie identycznej małej architektury zarówno w Tatrach, na Mazurach i nad Bałtykiem, a przecież tereny te pod względem etnograficznym jak i przyrodniczym są skrajnie różne.

Architektura ludowa Polski z kolei, jest różnorodna jak i tożsama z miejscem, na którym występuje (np. strzecha na nadmorskich

dachach i kamień, jako fundament w górach).

Mała architektura na terenie Polski udostępniana jest coraz większej ilości mieszkańców i turystów oraz lokalizowana w wielu ciekawych przyrodniczo jak i kulturowo miejscach. Jednakże, wielokrotnie działania te (budowa nowej infrastruktury) dokonywane są w sposób chaotyczny i często obok siebie stoją różne obiekty, budowane z różnych programów, w różnej stylistyce oraz z różnych materiałów. W wyniku, czego albo zrywa ona z bezpośrednim odniesieniem do tradycji albo tworzy nowe jej wyobrażenie.

Innowacyjność projektu współpracy na obszarze objętym jego realizacją polegać będzie na budowie małej architektury, której celem jest rozwiązanie poniższych problemów.

BRAK TOŻSAMOŚCI Z MIEJSCEM, NA JAKIM WYSTĘPUJE

Innowacyjność w ujęciu braku tożsamości polega na stworzeniu małej architektury zgodnej z miejscem, na jakim występuje. Proces tworzenia podparty był analizą terenu, na jakim miała występować mała architektura – terenami sandrowymi – liczne pagórki i zagłębienia (palisada dzięki swojej formie stanowi mur oporowy), szaty roślinnej – liczne i gęste lasy sosnowe (wertykalna palisada nawiązująca swoją formą do boru) oraz występujących materiałów (papierówka sosnowa korowana na białe, czyli odarta z warstwy brązowej i czerwonej kory, tak by pozostał naturalny kształt drewna).

WIEŻA

MIEJSCE NA OGNISKO

BRAMA

SANITARIAT

„Precz, precz, od miast i ludzi,
do dzikich borów i wydm,
do cichych puszczy, gdzie dusza
może nie tłumić swej muzyki”.

Percy Bysshe Shelley

BRAK WSPÓŁCZESNEGO DESIGNU

Istniejąca mała architektura swoją formą nawiązuje do tradycyjnego budownictwa ludowego. Konstrukcja wiaty to cztery słupy na planie kwadratu lub prostokąta, zwierczone dwu lub czterospadowym dachem. Materiały wykorzystywane do budowy wyżej wymienionej architektury, mimo swojej lokalizacji na terenach leśnych, coraz częściej półprefabrykaty (blachodachówka, kostka polbrukowa) lub w pełni przetworzone drewno (toczone okraglaki), bardziej charakterystyczne do architektury miejskiej niż terenów, gdzie dominantę stanowi środowisko przyrodniczo-leśne. Proponowana infrastruktura całkowicie odcina się od dotychczasowej tradycyjno-prefabrykowanej tendencji i swoją formą oraz materiałem nawiązuje bezpośrednio do przyrody, zyskując nowoczesny i wyrazisty, lecz spójny z przyrodą design.

BRAK STRATEGII W TWORZENIU NOWYCH PRZESTRZENI MAŁEJ ARCHITEKTURY

6 Lokalnych Grup Działania, na terach podległych im gmin, we współpracy z samorządami wybiera lokalizacje istotne pod względem kulturowym, turystycznym jak i przyrodniczym dla danych miejsc, by stworzyć miejsca wypoczynku i integracji, poprzez budowę innowacyjnej małej architektury. Celem

projektu jest stworzenie katalogu różnorodnych obiektów o funkcji turystycznej, udostępnionych chętnym nieodpłatnie (wg wcześniej ustalonych wytycznych), tak by rozpoczęły one proces tworzenia spójnej, jednolitej infrastruktury dedykowanej wybranemu terenowi (projektu współpracy). Powstałe podczas projektu współpracy obiekty będą wzorcami – zarówno obiekty lokalizowane pojedynczo jak i w kompleksach, prezentującymi nowy, dobry design, tożsamy z miejscem, na jakim występują oraz spójność stylistyczną. Jeśli w gminie zajdzie potrzeba rozbudowy istniejącej już realizacji lub stworzenia nowego miejsca, uzyska ona dostęp do katalogu obiektów, tak by uniknąć dalszego komponowania obiektów różnorodnych stylistycznie jak i materiałowo.

CEL

Celem projektu współpracy jest stworzenie katalogu innowacyjnej, tożsamej z miejscem występowania i ogólnodostępnej, zarówno pod względem użytkowania jak i budowania małej architektury, której proces tworzenia i wdrażania podparty został wnikliwymi badaniami krainy przyrodniczo-geograficznej, regionu kulturowego i dostępności materiałów.

INSPIRACJE

Aby projekt był nieodłączną częścią krajobrazu kulturowego wybranych terenów, zwłaszcza częścią przyrody, proces projektowy zostaje rozpoczęty od kwerendy materiałów dostępnych na danym obszarze. Badane są rośliny i ich pochodne. Pod uwagę brane są też wszystkie pozostałe nieożywione użytki leśne: igliwie, żywica czy żwir. Następnie poszukiwane są kolory, kształty, układy. Poprzez obserwowanie trzciny na jeziorze, traw na polu, hub na drzewie, kwiatów i owadów, poszukiwana jest forma. Badane są siedliska. Analizowany teren, ciekły i zbiorniki wodne.

Powstaje katalog materiałów, wśród których wyróżnić można trzy powtarzalne cechy:

WERTYKALNOŚĆ

OWALNOŚĆ

PAGÓRKOWATOŚĆ

Każda z nich osobno nie jest unikatowa - dopiero połączenie tych elementów niesie ze sobą unikalne wartości. Przeniesienie tych ingredientów do projektu pomogło nadać strukturom indywidualny charakter, tożsamy z miejscem, na którym mała architektura występuje.

PROJEKT

Wszystkie projektowane obiekty zbudowane są na rzucie koła i jego pochodnych, otoczone w całości lub fragmentarycznie palisadą wykonaną z sosnowych słupków. Formuła projektu pozwala na ciągłe doprojektowywanie nowych obiektów w zależności od przyszłych potrzeb.

Materiał to sortyment drzewny typu papierówka sosnowa. Elementy te nie stanowią stricte pionowej konstrukcji – lekko rozchylają się ku górze, tworząc ciekawy ażur i otwierając się ku niebu. Ponadto cała bryła, ścięta jest pod kątem, tworząc w ten sposób ciekawe zwieńczenie konstrukcji.

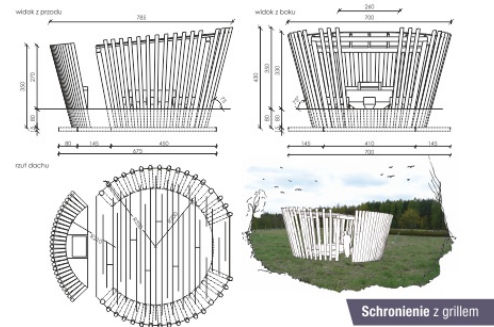
Słupki korowane są na białą, następnie suszone, impregnowane ciśnieniowo i pokryte odpowiednim impregnatem. Zaletą wybranej obróbki drewna jest fakt, iż nie narusza ona struktury i kształtu drewna, wszystkie jego nierówności pozostają zachowane, dzięki czemu swoim wyglądem przypomina nieco dzieło bobra.

Dekoracyjność wynika z łączenia naturalnych atrybutów drewna – faktury, barwy i kształtu. Nie ma tu żadnych zbędnych dodatków.

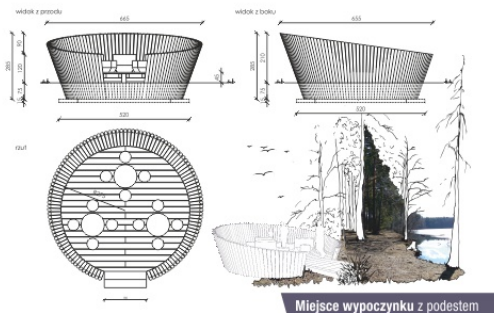
By zabezpieczyć teren i ułatwić użytkownikom korzystanie z infrastruktury, obszar w wewnętrznym obrębie palisady zostaje wyrównany, a wszelkie niebezpieczne elementy w postaci kamieni czy korzeni zostają usunięte. Aby zachować kontinuum z przyrodą teren wewnątrz struktur, nie zostaje pokryty żadnym materiałem, występuje tam jedynie naturalna powierzchnia gruntu.

CLUE

Wszystkie elementy zaprojektowane są w jednakowej konwencji, tak by stanowiły całość, pomimo tak zróżnicowanego środowiska. To właśnie homogeniczność projektowanych obiektów ma być spoiwem łączącym różnorodność występujących tu krajobrazów.

Schronienie z grill'em

Miejsce wypoczynku z podestem

FUNKCJA

Obszar, na którym znajduje się projektowana infrastruktura, został przeznaczony dla turystyki kwalifikowanej, czyli pieszej, rowerowej, wodnej czy narciarstwa biegowego. Na terenie zagospodarowywanego rejonu znajdują się trasy spacerowe i rowerowe oraz miejsca integracji, jednakże do tej pory nie zostały one zaopatrzone w odpowiednie obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe.

Z racji przeznaczenia tego miejsca na przestrzeń wypoczynkową społeczeństwa, zaprojektowano urządzenia turystyczne uatrakcyjnijające pobyt, takie jak:

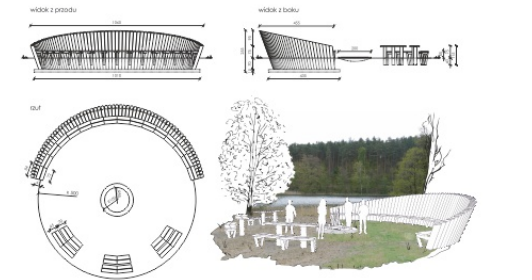
- 1) MIEJSCA NA OGNISKO
- 2) MIEJSCA POSTOJU I WYPOCZYNKU
- 3) WIEŻA WIDOKOWA
- 4) BRAMA WEJŚCIOWA
- 5) OBUDOWA SANITARIATU
- 6) TABLICE INFORMACYJNE

PODSUMOWANIE

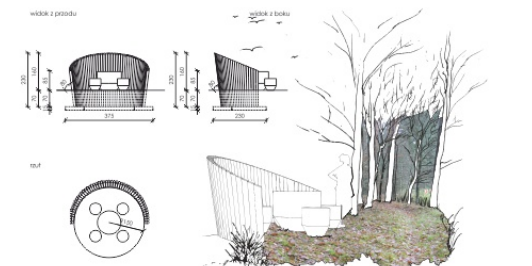
Zagospodarowany teren to fragment województwa pomorskiego, zasobny w wodę, różnorodne lasy i zabytki kultury. Piękno tego terenu o każdej porze roku ściąga spragnionych kultury i natury spacerowiczów, rowerzystów, przejeźdźnych, rodziny, a także pojedyncze osoby.

Walory wybranych miejsc sprawiają, że warto się tu zatrzymać na dłużej niż chwilę, a stworzona mała architektura ułatwia obserwację osłowności natury, poprawia komfort wypoczynku i rekreacji, a przede wszystkim podkreśla piękno i unikalność polskiego krajobrazu kulturowego.

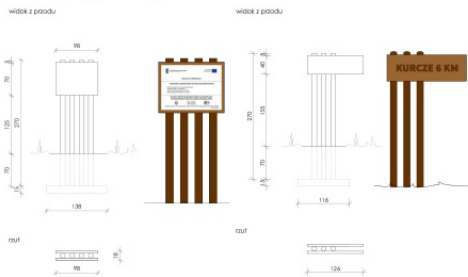
autor projektów: URSZULA LIPSKA

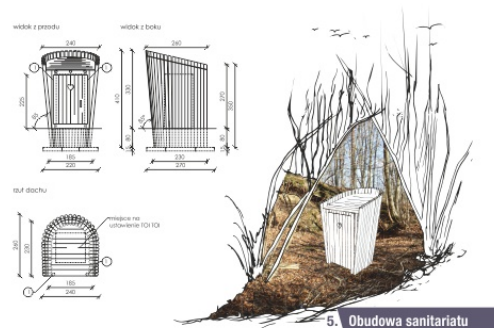
1. Miejsce na ognisko półokrągłe duże

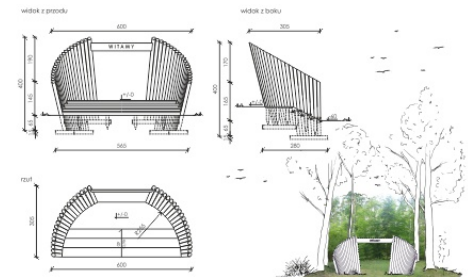
2. Miejsce postoju i wypoczynku małe

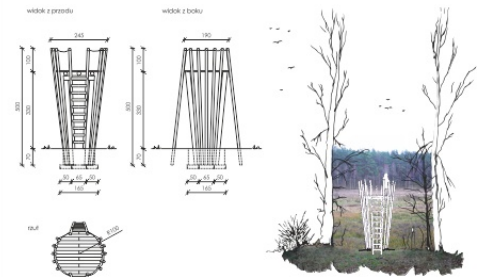
6. Tablice informacyjne

5. Obudowa sanitariatu

4. Brama wejściowa

3. Wieża widokowa

Lokalna Grupa Działania „Sandry Brdy” • Wysoka 3/212 • 89-600 Chojnice
tel. 52 397 79 64 • fax 52 397 79 64 • e-mail: biuro@sandrybrdy.pl • www.sandrybrdy.pl

Lokalna Grupa Działania Sandry Brdy swym działaniem obejmuje południowo-zachodnią część województwa pomorskiego. W skład tego obszaru wchodzi pięć gmin, cztery z powiatu chojnickiego: gmina Brusy, Chojnice, Czersk, Konarzyny oraz jedna z powiatu bytowskiego: gmina Lipnica. **Obszar LGD cechują wyjątkowe uwarunkowania przyrodnicze.** Znaczna część terytorium LGD to tereny chronione, posiadające unikatową faunę i florę. Dowodem wysokich walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszaru jest mnogość obiektów i obszarów cennych z przyrodniczego punktu widzenia, podlegających różnym formom ochrony. Obejmują one najbardziej wartościowe fragmenty środowiska przyrodniczego, wykazujące dużą bioróżnorodność zasobów. Obszary prawnie chronione stanowią ponad 50% terenu objętego Lokalną Strategią Rozwoju. Szczególnym i prestiżowym wyróżnieniem obszaru stał się utworzony w 2010 roku Światowy Rezerwat Biosfery UNESCO MaB „Bory Tucholskie”.

Piękno tej części Polski
zachwyci każdego turystę
i miłośnika przyrody!

skie”, którego strefę rdzenną stanowi Park Narodowy „Bory Tucholskie”. Obszar ten stanowi jeden z największych europejskich kompleksów leśnych. Bogactwem terenu są również liczne jeziora. Najbardziej powszechnym typem występujących tu jezior są jeziora rynnowe, które występują w postaci ciągów jeziornych poprzedzielanych płyciznami. Mają one długi i wąski kształt, strome brzozy i urozmaiconą rzeźbę dna.

Obszar LGD posiada doskonałe warunki do rozwoju różnorodnych form wypoczynku. Duża leśistość, łańcuchy jezior i liczne rzeki to główne walory przyciągające turystów. Dobrze czują się tu zarówno turyści przyjeżdżający na bierny wypoczynek, jak i osoby preferujące aktywny wypoczynek: żeglarze, kajakarze, wędkarze, grzybiarze oraz miłośnicy wycieczek pieszych i rowerowych. LGD Sandry Brdy kładzie główny akcent na wykorzystanie cennych zasobów dla rozwoju turystyki, przy jednoczesnym zachowaniu i promocji dziedzictwa kulturowego.

Lokalizacje obiektów małej architektury turystycznej zbudowanej w ramach projektu na obszarze LGD Sandry Brdy:

1. Borzyszkowy (gmina Lipnica) - Miejsce na ognisko półokrągłe
2. Broda (gmina Brusy) - Miejsce chwilowego wypoczynku
3. Swornegacie (gmina Chojnice) - Miejsce chwilowego wypoczynku
4. Wojtal (gmina Czersk) - Schronienie
5. Zielona Chocina (gmina Konarzyny) - Miejsce na ognisko półokrągłe

Na każdej dziale dodatkowo umieszczona jest **Tablica informacyjna**.

Lokalna Grupa Działania „Naszyjnik Północy”

ul. Ogrodowa 26 • 77-310 Debrzno • tel. (59) 83 35 930
tel. kom. 881 918 121 • faks (59) 83 35 931
e-mail: biuro@lgdnp.org.pl • www.lgdnp.org.pl

Obszar Lokalnej Grupy Działania – Naszyjnik Północy usytuowany jest na pograniczu Pojezierza Krajeńskiego i historycznej Krajny, położony pomiędzy dolinami Gwdy i Brdy. W skład LGD wchodzi 11 gmin: Czarne, Człuchów, Debrzno, Jastrowie, Kamień Krajeński, Koczala, Lipka, Okonek, Przechlewo, Rzechenica oraz Zakrzewo, które administracyjnie należą do powiatów człuchowskiego (województwo pomorskie), sępoleńskiego (województwo kujawsko-pomorskie) i złotowskiego (województwo wielkopolskie).

Region oferuje turystom bogactwo form krajobrazu południowego, takich jak pagórki i równiny, uzupełnionych licznymi dolinami rzeczno-jeziornymi.

Dominującą cechą obszaru są lasy (ok. 50% powierzchni), głównie bory sosnowe, w których typowym runem są pola

borówkowe i jagodowe oraz liczne skupiska grzybów jadalnych. Napotkać tu można również skupiska z malinami i jeżynami, a przy drogach poziome.

Na pozostałym obszarze dominuje krajobraz polno-leśny, zbudowany z mniejszych kompleksów leśnych, rozsypanych na przestrzeni rozległych krajeńskich pól. Czynniki te ten teren bardzo atrakcyjnym, o urozmaiconym przebiegu krajobrazie i sprzyjającym licznie bytującym dziko żyjącym zwierzętom (sarnom, jeleniom, dzikom, kuropatwom, bażantom).

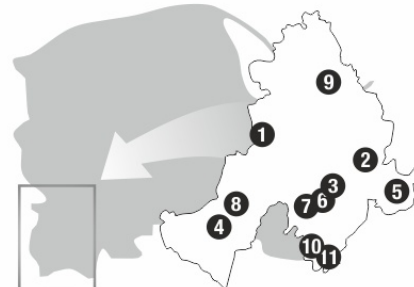
Rzeki Brda i Gwda w pradziejach były potężnymi spływami wód polodowcowych, które z upływem czasu cofając się wydrążyły swym nurtem głębokie doliny, które dziś porośnięte są gęstym lasem. Niekiedy wyprawa tymi rzekami przypomina kajakarstwo górskie, gdzie wystające ponad lustro wody głazy, małe kaskady i zwalone przez bory drzewa są doskonałym wyzwaniem dla kajakarzy.

Na obszarze Lokalnej Grupy Działania - Naszyjnik Północy, nie tylko miłośnicy kajakarstwa odnajdą tu swoje miejsce, ale także fani innych sportów wodnych - żeglarstwa i windsurfingu.

Teren ten jest także doskonałym miejscem do uprawiania innych form aktywnego wypoczynku – wycieczek pieszych i rowerowych licznymi na naszym obszarze szlakami (w tym największym na Pomorzu – „Greenways – Naszyjnik Północy”), przy których odnaleźć można wiele atrakcyjnych miejsc noclegowych.

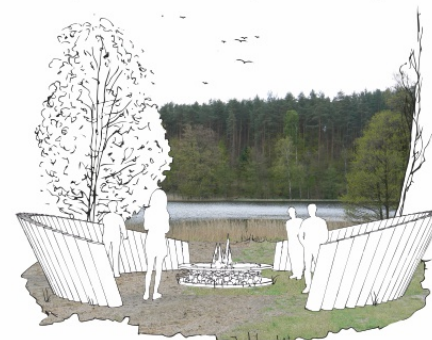

Lokalizacje obiektów małej architektury turystycznej zbudowanej w ramach projektu na obszarze LGD Naszyjnik Północy:

1. Czarne (gmina Czarne) - Miejsce postoju duże
2. Bukowo (gmina Człuchów) - Miejsce na ognisko małe
3. Debrzno (gmina Debrzno) - Miejsce na ognisko półokrągłe małe
4. Sypniewko (gmina Jastrowie) - Miejsce na ognisko półokrągłe małe
5. Kamień Krajeński (gmina Kamień Krajeński) - Miejsce na ognisko półokrągłe małe
6. Laskowo (gmina Lipka) - Miejsce na ognisko półokrągłe małe
7. Łąkie (gmina Lipka) - Miejsce na ognisko małe
8. Pniewo (gmina Okonek) - Miejsce na ognisko małe
9. Stacja Wodna Garbaty Most (gmina Przechlewo) - Miejsce na ognisko małe
10. Śmiardowo Złotowski (gmina Zakrzewo) - Miejsce postoju małe
11. Kujań (gmina Zakrzewo) - Miejsce postoju małe

- Na każdej działce dodatkowo umieszczona jest **Tablica informacyjna**.

Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Dorzecze Słupi”
 Krzyżnia 16 • 76 - 248 Dębica Kaszubska
 tel/fax: 59 / 81 32 200 • biuro@pds.org.pl • www.pds.org.pl

Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Dorzecze Słupi działa w północno-zachodniej części województwa pomorskiego. W skład tego obszaru wchodzi dziewiętnaście gmin z czterech powiatów: słupskiego, bytowskiego, lęborskiego i sławieńskiego.

Obszar LGD charakteryzują wyjątkowe walory krajobrazowe i przyrodnicze. Rozciągłość terenu od wybrzeża Bałtyku po kaszubskie lasy pełne owoców leśnych jest argumentem potwierdzającym wyjątkowość tego regionu.

Specyfikę tej części kraju zauważają i doceniają również turyści, którzy coraz częściej poszukują miejsc, w których mogą odpocząć od zgiełku miast i codziennego pośpiechu, jednak potrzebują również, aby miejsca te były przygotowane na ich przyjęcie, zachowując swoją unikatowość i dziewiczość terenów. Takie właśnie jest Partnerstwo Dorzecze Słupi.

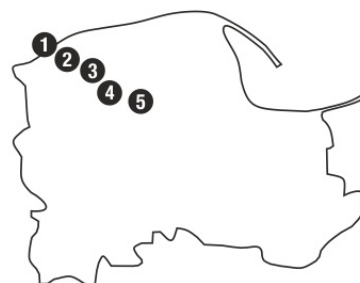
Na obszarze PDS znajduje się wiele obszarów szczególnej ochrony występującej tu fauny i flory. Największymi kompleksami są: Słowiński Park Narodowy, Park Krajobrazowy Dolina Słupi, obszar Natura 2000. Poza wymienionymi znaleźć można

również wiele mniejszych wyjątkowych pod kątem przyrodniczym rezerwatów, np. Rezerwat „Gniazda Orla Białego”, torfowisko Potoczek, Bruskowskie Bagno, Rezerwat Bucznina. Sama liczba wyszczególnionych i poddanych specjalnym względem obszarów świadczy o tym, że jest to region o szczególnych walorach przyrodniczych.

Tak wyjątkowe położenie geograficzne sprzyja rozwijaniu turystyki aktywnej z akcentem na turystykę rowerową i kajakarstwo. Obszar Partnerstwa z północy na północ rozciąga się na ok. 130 km. Dzięki działalności Fundacji PDS udało się wyposażyć główne szlaki rowerowe Zielonego Serca Pomorza, fragment przechodzącego przez region międzynarodowego szlaku R-10 oraz szlaki kajakowe w towarzyszącą infrastrukturę turystyczną. Obszar PDS jest różnorodny i bogaty również pod kątem kultury. Na obszarze obejmującym ponad 4 tys. km spotkamy się z ludnością kaszubską i ukraińską (na południu Partnerstwa) oraz słowińską i ludnością napływową (na północy). Budowanie tożsamości lokalnej oraz zachowanie i promocja dziedzictwa kulturowego na obszarze Partnerstwa Dorzecze Słupi są dla nas tak samo ważne, jak rozwój gospodarczy i infrastrukturalny. Z myślą o ułatwieniu dostępu do informacji o naszym regionie powstało Centrum Partnerstwa Lokalnego (Krzyżnia, gmina Dębica Kaszubska). Infrastruktura turystyczna znajdująca się przy budynku CPL, tj. budynek przystosowany do przyjęcia amatorów turystyki aktywnej z otwartą kuchnią, wiatą z grilliem, miejsca postojowe i miejsce na ognisko, stanowi zaplecze dla korzystających z przebiegającego nieopodal szlaku „Ustka-Słupsk-Bytów-Sominy”, bądź też kajakarzy spływających rzeką Słupią.

Wyjątkowość tego obszaru jest doceniana przez turystów, niezależnie od wieku, zwolenników sportu, jak i zamilowanych kulturoznawców z zacięciem historycznym.

Lokalizacje obiektów małej architektury turystycznej zbudowanej w ramach projektu na obszarze LGD Partnerstwo Dorzecze Słupi:

1. Bierkowo (gmina Słupsk) - Wieża widokowa, Miejsce postoju małe
2. Lubuń (gmina Kobylnica) - Miejsce chwilowego wypoczynku, Schronienie
3. Krzyżnia (gmina Dębica Kaszubska) - Miejsce postoju małe i duże
4. Gałąźnia Mała (gmina Kołczygłowy) - Miejsce chwilowego wypoczynku, Miejsce postoju małe, Miejsce na ognisko półokrągłe duże
5. Jamnowski Młyn (gmina Parchowo) - Schronienie z grilliem, Miejsce na ognisko półokrągłe duże

Na każdej działce dodatkowo umieszczona jest Tablica informacyjna.

W PARTNERSTWIE DORZECZE SŁUPI KAŻDY JEST DLA NAS WAŻNY.

Lokalna Grupa Działania „Kaszubska Droga”

ul. Obrońców Szemuda 2A • 84-217 Szemud • tel./fax (58) 676 11 11 • kom: 668 522 476 lub 668 521 941

e-mail: biuro@kaszubskadroga.pl • www.kaszubskadroga.pl

Portal turystyczny: www.nakaszubskiejdrodze.pl • Portal Pomorskich Parków Nordic Walking: www.ppnw.eu

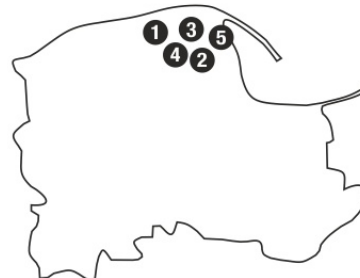
Lokalna Grupa Działania „Kaszubska Droga” swoim oddziaływaniem obejmuje obszar 5 gmin: Gminy Linia, Gminy Luzino, Gminy Łęczyce, Gminy Szemud i Gminy Wejherowo.

Kraina „Kaszubska Droga” granicząca z Trójmiastem i Małym Trójmiastem Kaszubskim, gminami nadmorskimi, Szwajcarią Kaszubską i Łęborkiem to obszar przyjazny turystom, którego aktywni mieszkańcy promują kulturę kaszubską i realizują swoje marzenia w oparciu o miejscowe bogactwo. To doskonałe miejsce na wypocznik weekendowy jak i oferta na dłuższy pobyt atrakcyjna przez cały rok. Tu turysta znajdzie przygotowane trasy rowerowe, oznakowane piesze do Nordic Walking w postaci 5 czterotrasowych parków nordic walking, które w okresie zimowym służą do uprawiania narciarstwa biego-

wego oraz trasy konne i edukacyjne. Obszar ten pokryty jest w blisko 50% obszarem leśnym otuliny Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, Puszczy Darłubskiej oraz Kaszubskiego Parku Krajobrazowego z unikatowymi przyrodniczo obszarami Natura 2000. Wypoczynkowi sprzyjają liczne czyste jeziora łobellowe i stadniny proponujące naukę i wypocznik w siodło. To doskonałe miejsce aktywnego wypoczynku o każdej porze roku z ofertą zarówno dla dzieci, młodzieży, całych rodzin, grup zorganizowanych jak i dla osób starszych i niepełnosprawnych. Misją Lokalnej Grupy Działania „Kaszubska Droga” jest wspieranie mieszkańców w kreowaniu zrównoważonego i wszechstronnego rozwoju obszaru ze szczególnym uwzględnieniem dziedzictwa kulturowego i walorów przyrodniczych.

Turysto przyjeźdź,
zobacz a na pewno
tu powrócisz!

Lokalizacje obiektów małej architektury turystycznej zbudowanej w ramach projektu na obszarze LGD Kaszubska Droga:

1. Kaczkowo (gmina Łęczyce)
2. Kamień (gmina Szemud)
3. Kochanowo (gmina Luzino)
4. Smażyno (gmina Linia)
5. Zbychowo (gmina Wejherowo)

Na każdej działce zlokalizowane jest Miejsce na ognisko półokrągłe duże oraz Tablica informacyjna.

Lokalna Grupa Działania „Trzy Krajobrazy”

ul. Szkolna 5 • Łędowo • 83-021 Wiślina
tel. 58 306 33 55 • tel. kom. 666 350 070
e-mail: biuro@trzykrajobrazy.pl • www.trzykrajobrazy.pl

Stowarzyszenie LGD „Trzy Krajobrazy” działa w północnej części Polski na obszarze 6 gmin powiatu gdańskiego (Pruszcz Gdański, Trąbki Wielkie, Suchy Dąb, Pszczółki, Cedry Wielkie i Kolbudy). Jest to obszar o powierzchni 648 km² liczący w sumie prawie 57 tysięcy mieszkańców.

Trzy Krajobrazy

Nazwa ta ukazuje zróżnicowanie 3 krain geograficznych regionu o odmiennym ukształtowaniu, przyrodzie i zasobach naturalnych.

Żuławy Gdańskie to kraina kojarząca się z sielskimi krajobrazami płaskich jak okiem sięgnąć pól, poprzecinanych malowniczymi wierzbami chylącymi się ku stróżkom wodnym. To właśnie tutaj podziwiać można niespotykane w innych częściach kraju charakterystyczne domy podcieniowe ze ścianami szachulcowymi w których, zamieszkiwali w dawnych wiekach bogaci gospodarze żuławscy. Zachowało się tu też wiele zabytków architektury sakralnej z kopułami charakterystycznymi dla gotyku żuławskiego. LGD „Trzy Krajobrazy” kładzie mocny akcent na wykorzystanie i promowanie cennych zasobów dziedzictwa kulturowego tego regionu.

Pojezierze Kaszubskie to północna część wysoczyzny morenowej, kontrastowy w stosunku do Żulaw region, którego ce-

chami wyróżniającymi są jeziora położone w otoczeniu licznych wzniesień, porośniętych przez lasy bukowe i sosnowe. Rzeźba terenu i zróżnicowanie przyrodnicze to pozostałość po przejściu lądolodów skandynawskich. Urokliwym, zachowanym w stanie niemalże nienaruszonym jest kompleks leśny, położony w rejonie miejscowości Lublewo–Otomin–Bąkowo, w którym znajduje się rezerwat przyrody „Bursztynowa Góra”. Jest to zabytek archeologiczny. Zachowały się tu w stanie niezmienionym wyrobiska wyeksploatowanych szybów kopalni bursztynu.

Kolejnym wyjątkowym krajobrazem jest **okolica jaru rzeki Raduni** (zwana też Przełomem Babińskiego) oraz jej dopływ Reknicy. Podlegają one pod chroniony ustawowo obszar Natura 2000. Stoki doliny porośnięte są lasami łągowymi i łągowymi. Występują tam endemiczne gatunki zarówno flory (jak na przykład roślinność o charakterze podgórskim) i fauny. Rzeka Radunia dzięki swojej charakterystyce stanowi ciekawostkę w skali północnej Polski. Jest to rzeka o charakterze typowo górskim. Jej źródło znajduje się w jeziorze Raduńskim i to właśnie tam ma swój początek turystyczny szlak spływów kajakowych, zwany szlakiem elektrowni wodnych.

Ponadto w Peregowie i Czapielsku odnaleźć możemy unikalne, zabytkowe i warte odwiedzenia kościoły. W ich niewielkich bryłach skrywają się liczne ciekawostki takie jak freski z XIII wieku odkryte kilka lat temu w Peregowie.

Te naturalne i dzięki enklawy przyrody położone tak blisko aglomeracji miejskiej zachwycą każdego turystę i miłośnika przyrody.

Rowerowe Trzy Krajobrazy

LGD „Trzy Krajobrazy” zapewnia dogodne formy zwiedzania tych urokliwych miejsc i wyjątkowych zabytków także miłośnikom wycieczek rowerowych. Proponuje tras rowerowych w postaci 15 pętli można pobrać ze strony internetowej

www.trzykrajobrazy.pl/rowerowe

Lokalizację obiektów małej architektury turystycznej zbudowanej w ramach projektu na obszarze LGD Trzy Krajobrazy:

1. Bąkowo (gmina Kolbudy) - Miejsce na ognisko
2. Trąbki Wielkie (gmina Trąbki Wielkie) - Miejsce na ognisko
3. Ulkowy (gmina Pszczółki) - Miejsce chwilowego wypoczynku, Stojak na rowery
4. Miłocin (gmina Cedry Wielkie) - Miejsce chwilowego wypoczynku, Stojak na rowery
5. Krzepiec (gmina Pruszcz Gdański) - Miejsce na ognisko
6. Krzywe Koło (gmina Suchy Dąb) - Miejsce na ognisko

Na każdej dziale dodatkowo umieszczona jest **Tablica informacyjna**.

Lokalna Grupa Działania „Wrzeciono”

ul. Dworcowa 29 • 77-200 Miastko

tel. 59 821 12 21 • fax 59 821 12 21

e-mail: biuro@lgdwrzeciono.pl • www.lgdwrzeciono.pl

LGD Wrzeciono działa na terenie gmin Miastko i Trzebielino. Obszar ten charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi, kulturowymi i turystycznymi. Znajdują się tutaj liczne rezerwy, pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne. Duże fragmenty obszaru obu gmin wchodzą do zasobów „Natura 2000”. Ziemia miasteczko-trzebielińska to kraina, gdzie można aktywnie spędzić wolny czas z dala od zgiełku i pośpiechu, a także znaleźć dogodne warunki do rozpoczęcia działalności gospodarczej. Łączy ona w sobie walory krajobrazowe Mazur i Bieszczad. To obszar jeszcze nieodkryty, nie zdeptany, gdzie można spotkać dziką zwierzynę, roślinność unikatową w skali europejskiej, ukryte w lesie oczka wodne oraz jeziora o przejrzystej, klarownej wodzie. Liczne szlaki turystyczne pozwalają podziwiać uroki przyrody zarówno pieszo, konno jak i z rowerowego siodełka. Jeziora przyciągają amatorów wędkowania, żeglownia i nurkowania, a bogate runo leśne zachęca do wypraw na jagody i grzyby. Gospodarstwa agroturystyczne

oprócz noclegów w milej, rodzinnej atmosferze zapewniają także dodatkowe atrakcje w postaci przejażdżek bryczką, czy możliwości obcowania ze zwierzętami gospodarskimi. Ludność obszaru jest bardzo zróżnicowana, mieszkają tu Kaszubi, Ukraińcy i Niemcy, a też przedstawiciele z wielu regionów Polski.

Nasz piękny region promujemy na targach, wydaliśmy wiele publikacji i ulotek o tematyce turystycznej, przyrodniczej i historycznej. W naszym dorobku znalazła się również gra planszowa „Po nitce do kłębka”, która pomaga poznać zarówno mieszkańcom jak i turystom walory tego terenu. Przy współpracy z Lokalnymi Grupami Działania z Województwa Pomorskiego udało się stworzyć tablice ukazujące charakter rzeki Brdy i jej walorów, wydana została książka pt. „Przeszłość dla przyszłości”, będąca zbiorem regionalnych przepisów, a także powstał Kulinarny Szlak Pomorza, na którym znajduje się sieć punktów gastronomicznych, promujących potrawy lokalne. Obecnie realizowany projekt zaowocuje z kolei miejscem do wspólnego grillowania.

W ramach wdrażania lokalnych strategii rozwoju miały szansę zostać zrealizowane projekty, dzięki którym zorganizowano dla dzieci wakacje, zajęcia pozalekcyjne, wybudowano place zabaw, przeprowadzono remonty świetlic, stworzono i oznaczono ścieżki piesze i rowerowe, powstała baza turystyki kajakowej. Zaś liczne rajdy, konkursy, warsztaty i szkolenia dały mieszkańcom szansę na rozwój zainteresowań, a także były powodem do spotkań społecznych.

Serdecznie zapraszamy do odwiedzin w naszymi pięknym zakątku.

Lokalizacje obiektów małej architektury turystycznej zbudowanej w ramach projektu na obszarze LGD Wrzeciono:

1. Pasięka (gmina Miastko) - Schronienie z grillem

Na działce dodatkowo umieszczona jest **Tablica informacyjna**.

www.sandrybrdy.pl
ul. Wysoka 3
89-600 Chojnice

www.kaszubskadroga.pl
ul. Obrońców Szemuda 2A
84-217 Szemud

www.lgdnp.org.pl
ul. Ogrodowa 26
77-310 Debrzno

www.pds.org.pl
Krzynia 16
76-248 Dębica Kaszubska

www.trzykrajobrazy.pl
ul. Szkolna 5, Iłdowo
83-021 Wiślina

www.lgdwrzeciono.pl
ul. Dworcowa 29
77-200 Miastko

